

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Кудля Ірина	ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАГРОЗИ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ	311
Кузнецова Людмила, Литвиненко Оксана	ГІБРИДНІ ВІЙНИ ЯК СУЧАСНИЙ ВИКЛИК НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ	314
Лежнєв Олександр	ВІЗУАЛЬНА МОВА РЕКЛАМИ ВОЄННОГО ЧАСУ ТА ЇЇ ГЕНДЕРНІ ВИКЛИКИ В КОНТЕКСТІ ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ	317
Литвиненко Роман, Кочина Валентина	ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ ПРАВООХОРОНЦІВ ІЗ ДЖЕРЕЛАМИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	322
Мордзинська Надія	КОГНІТИВНА БЕЗПЕКА ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ СУСПІЛЬНОЇ СОЛІДАРНОСТІ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ	325
Пехник Алевтіна, Бахметєв Андрій	ТЕХНОЛОГІЇ DEERFAKE І АУДІОПІДРОБОК У КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ	327
Поправка Марія	ПОНЯТТЯ ТА ТИПИ ІНФОРМАЦІЙНО- ПСИХОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ	331
Рибчук Олег, Рибчук Олена	ДІАЛОГІЧНІСТЬ МИСЛЕННЯ ЯК ЧИННИК ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНИМ ОПЕРАЦІЯМ У СУЧАСНИХ ГІБРИДНИХ КОНФЛІКТАХ	336
Ростецька Світлана	СУЧАСНЕ РАБСТВО ЯК РИЗИК ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У КОНТЕКСТІ ВІЙНИ	339
Селезньова Ольга	МАНІПУЛЯЦІЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ТА МОЖЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ	341
Скриль Сергій	МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ДЕКОНСТРУКЦІЇ СВІТОВОГО ПОРЯДКУ	343
Тaufінцева Світлана, Мотозюк Людмила	ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ФОРМУВАННЯ КОГНІТИВНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО МАНІПУЛЯТИВНИХ» ВПЛИВІВ	345
Чернецький Олексій	ІНТЕГРАЦІЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В ЦИФРОВЕ УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ У ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ	348
Шишкін Олексій	МОВА ЯК МАРКЕР НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР	350
Шпаківська Карина	ПРАВО НА ЦИФРОВЕ ЗАБУТТЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ГІДНОСТІ ОСОБИ	354
Яковлев Денис	ЧОРНИЙ» PR ЯК РЕМАНЕНТ ДЕСТРУКЦІЇ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ДОВІРИ	357
Цимбал Сергій	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ ЯК ФАКТОР ІНСТИТУЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	361
Pronoza Inna	MECHANISMS OF INFORMATION INFLUENCE ON POLITICAL DECISION-MAKING IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION AND HYBRID THREATS	365

Рибчук О. О.,

доктор філософії (освітні, педагогічні науки),
заступник начальника кафедри лідерства;
Національний університет оборони України

Рибчук О. Г.,

доктор філософії (психологія),
старший викладач кафедри спеціальної підготовки
Національний університет оборони України
м. Київ, Україна

ДІАЛОГІЧНІСТЬ МИСЛЕННЯ ЯК ЧИННИК ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНИМ ОПЕРАЦІЯМ У СУЧАСНИХ ГІБРИДНИХ КОНФЛІКТАХ

Сучасні гібридні конфлікти дедалі більше переміщуються у когнітивний вимір, де об'єктом цілеспрямованого впливу стають не лише інформаційні потоки, а й механізми мислення, інтерпретації та ухвалення рішень [1].

У цьому контексті інформаційна безпека перестає бути виключно технічною або комунікаційною проблемою та набуває виразного антропоцентричного характеру. У стратегічних документах НАТО прямо зазначається, що сучасне протистояння включає вплив на сприйняття, волю та когнітивні процеси суб'єкта [2; 3].

Російсько-українська війна є показовим прикладом системного використання інформаційних операцій як інструменту досягнення політичних і військових цілей. Російська Федерація послідовно реалізує стратегію когнітивного впливу, спрямовану на підрив довіри, фрагментацію суспільства, нав'язування альтернативних інтерпретацій подій та дестабілізацію процесів ухвалення рішень як на індивідуальному, так і на інституційному рівнях [1].

Важливо підкреслити, що російські інформаційні операції не обмежуються поширенням фейків чи пропаганди. Їхня сутність полягає у системному викривленні реальності, формуванні когнітивних пасток і створенні умов, за яких суб'єкт самостійно доходить до вигідних противнику висновків [1]. Іншими словами, мова йде не про "вплив на інформацію", а про цілеспрямований вплив на спосіб мислення суб'єкта.

У таких умовах критичне мислення виступає не лише як освітня компетентність, а як елемент національної безпеки. Однак постає питання: які саме механізми забезпечують його розвиток і стійкість до маніпулятивних впливів?

Виклад основного матеріалу. У межах проведеного нами дослідження критичне мислення визначається як структурований, рефлексивний і цілеспрямований процес аналізу інформації, що забезпечує обґрунтоване ухвалення рішень в умовах невизначеності [4].

Ключовим є те, що критичне мислення має не лише когнітивний, а й соціально-комунікативний вимір. Воно формується не ізольовано, а в процесі взаємодії, обговорення, зіставлення позицій та аргументів. Саме це дозволяє розглядати діалогічний підхід як фундаментальний механізм розвитку критичного мислення.

Як показано у дослідженні [4], діалог у цьому контексті слід розуміти не як форму ввічливої комунікації, а як спосіб організації мислення, у якому індивідуальне судження проходить перевірку через зіткнення з альтернативними позиціями. Такий підхід створює умови для: виявлення прихованих припущень; критичної перевірки аргументів; подолання когнітивних викривлень; уточнення та перегляду власних висновків.

На відміну від монологічної моделі навчання, що орієнтована на відтворення готового знання, діалогічна модель передбачає спільне конструювання смислів і активну участь суб'єкта в процесі мислення. Це має принципове значення в умовах інформаційної війни, де саме пасивне сприйняття інформації є головною передумовою маніпуляції.

Емпіричне дослідження, проведене на базі Національного університету оборони України [4], засвідчило наявність статистично значущого зв'язку між рівнем критичного мислення та комунікативною толерантністю.

Було встановлено, що:

- високий рівень критичного мислення корелює з відкритістю до альтернативних позицій, когнітивною рефлексією та низькою стереотипністю;
- низький рівень критичного мислення пов'язаний із ригідністю мислення, нетерпимістю до інших позицій та схильністю до спрощених пояснень.

Ці результати мають пряме значення для аналізу інформаційної безпеки. Суб'єкт із низьким рівнем діалогічності мислення більш схильний:

- до прийняття одновимірних наративів;
- до ефекту групового мислення;
- до некритичного сприйняття авторитетних джерел;
- до швидких, але необґрунтованих висновків.

Саме такі когнітивні вразливості активно експлуатуються в російських інформаційних операціях. Їхня логіка полягає у створенні інформаційного

середовища, де альтернативні точки зору витісняються, а складні явища зводяться до спрощених і емоційно насичених пояснень.

Таким чином, діалогічність мислення виступає як механізм, що протидіє цим процесам. Вона формує здатність: витримувати інтелектуальну невизначеність; працювати з альтернативами; уникати передчасних узагальнень; здійснювати перевірку інформації через взаємодію.

Інформаційні операції в сучасних гібридних конфліктах спрямовані передусім на когнітивний вимір – спосіб мислення, а не лише на інформаційні потоки. Критичне мислення є ключовим елементом інформаційної безпеки, однак його ефективність визначається наявністю соціально-діалогічного компонента. Діалогічність мислення виступає механізмом протидії маніпулятивним впливам, забезпечуючи перевірку суджень і зниження когнітивних викривлень.

Російські інформаційні операції системно використовують когнітивні вразливості, зокрема ригідність мислення та нетерпимість до альтернатив. У цьому контексті інтеграція діалогічних методів у систему вищої, зокрема військової, освіти є ефективним інструментом формування когнітивної стійкості та підвищення якості управлінських рішень.

Література:

1. Почепцов Г. Г. Інформаційні війни. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2015. 482 с.
2. NATO ACT. Cognitive Warfare. 2021. URL: <https://www.innovationhub-act.org/sites/default/files/2021-01/CW%20Final.pdf>
3. NATO. NATO Strategic Concept 2022. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept.pdf
4. Рибчук О. Г. Психологічні особливості розвитку критичного мислення офіцерів оперативного рівня : дис. ... Київ, 2026.

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції